

vati itd.; pa tudi lepo število neslovanskih družbenikov je zaznamovanih v »Koledarju družbe sv. Mohorja.« Vrh tega je zapisanih pri naši družbi skoro iz vseh krajev sveta: Iz Amerike 632, Afrike in Azije 196. In kakor je onih 144 tisoč prepevalo čast in slavo Bogu, tako poje vsak dan 75.227 Mohorjanov čast in slavo Bogu s tem, da moli en Očenaš in eno Česčenasimarijo s pristavkom: »sv. Mohor, prosí za nas.« Ker se torej 75 tisoč sre dan za dnevom k Bogu povzdiguje, zato tudi očitno nebo rosi svoj blagoslov na »družbo sv. Mohorja.« Slovenci! Bi-li ne bilo mogoče, da bi kmalu v »Koledarju družbe sv. Mohorja« bilo zapisanih 144 tisoč?

O družba sv. Mohorja,
Tvoj glas veselje nam zaneta,
Kot preroč lepšega obzorja,
Ki nam bodočnost ga obeta!¹⁴

Od Sv. Jurija ob Taboru. (Volitve.) Dne 20. lebruvarija smo imeli volitev volilnih mož, katera je trajala od 8. uri zjutraj do 2. uri popoldne. Volilcev je bilo prišlo zelo veliko. V peti kuriji je bilo oddanih 205 glasov ter so bili voljeni z večino 166 do 174 glasov naslednji katoliško-narodni volilni možje: Hanžič Franc, Lesjak Alojzij, Lukman Anton, Zdolšek Franc. Socijalni demokratje: Strnad Franc, Hribovšek Jurij, Kos Jožef, Brišnik Blaž so ostali vkljub strastnej agitaciji z 30 do 35 glasovi v manjšini. Nekateri pa celó volit niso prišli; so korajžo izgubili. V kuriji za kmečke občine je bilo oddanih 88 glasov ter so bili skoraj soglasno izvoljeni naslednji katoliško-narodni možje: Apat Janez, Kosmelj Anton, Lesjak Franc, Lukman Franc. Socijalni demokratje so dobili le nekatere glase. Ob dveh popoldne je naznanjalo pokanje topičev in glasni živio-klici, da se je volitev dobro izvršila. Ta dan nas je s svojim pohodom počastil tudi socijalno-demokratični kandidat Ropas iz Celja, in neko slabo-znano človeče iz Gomilškega je zanj agitiralo. Naši vrli možje in fantje so ju kmalu ovohali in ker sta videla, da so zelo razburjeni, sta izginila kakor kavra. Po hribih pa je za socijalne demokrate agitiral neki velik, premožen ded, kateremu se reče: dolgi Jurij. »Farbal« je ljudi ter jim lagal, da bodo zdaj kmalu delili, kakó srečni časi bodo itd. Na volilni dan je moral silno veliko »grenkih« slišati in je imel »cekar« pri sebi, da jih je vanj deval. Dne 4. febr. smo imeli tudi Čobala v Št. Juriju. Agitirati je hotel za Ropasa. Toda komaj se je bil prikazal, že so prišli naši vrli možje in fantje iz Kaplje ter so ga napeljevali, da bi začel zabavljati. Čobal je kar čutil, da ni v pravi tovaršiji, za to je molčal ter se izmuznil skozi duri. Naglo je tekel iz Št. Jurija po veliki cesti, da so se kar iskre kresale pod njegovimi petami. Čobal, le Bogá zahvali, če še veruješ vanj, da si jo srečno unesel! Vam pa vsa čast, zavedni možje in pošteni fantje šentjurske župnije!

Od Sv. Jurija ob Ščavnici. (Društva.) Bralno društvo tukajšnje je imelo dne 14. svečana svoje zborovanje ter si je spet izvolilo stari odbor, kar se pravi, s tem je društvo spet tam, kjer je bilo! — »Jürjovski fajerbër« je po nekem darilu iz Gradca spet oživel ter šteje baje že 36 udov. Čestitamo jurijevskim narodnjakom na tej »anahronistični« narodni pridobitvi? — V Berkovcih snujejo tamošnji rodoljubi, na čelu vrli narodni kmet Senčar, slovensko gasilno društvo. Ne ustrašite se, vrli Berkovčanje, velikih težav pri ustanavljanju društva, ne dajte se zmotiti od nemskutarjev, temveč ostanite zvesti slovenskemu praporju, na katerem se blišči staroslovensko naše geslo: »Vse za vero, dom, cesarja!«

Iz Šmartna tik Slov. Gradca. (Bolezen.) V več hlevih je g. okrajni živinozdravnik konstatoval živinsko bolezen na parkljih in gobcih, prenesena je bržčas s Hrvaškega, ki jo je zatrosil bojda neki tukajšnji ži-

vinski barantač. Kedaj bo konec te barantije s hrvaško živino? Letos se je zatrosila ta bolezen po zvečernem kraju proti Mariboru in drugod, a sedaj pa tukaj pri nas. Ali ni pripomočka zato, čemu take nesrečne barantije ne zabrani gosposka? Naj se vendar pomisli, da je pri nas edino živina, kar kmet prodati more; in zdaj, ko so vsi sejmi zaprti, kje bo denar za tako velike davke, kje je pa še hišna potreba? A to še ni vse, nekateri niso mogli prodati v jeseni, upali so, da prodajo spomladi lahko in boljše, sedaj pa jim je tudi ta up splaval po vodi. Vsled tega se je tudi bati pomanjkanja krme, ker lani pridelana krma itak ne izda veliko.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar se še niso odpeljali na južno Francosko zaradi homatij na Kreti. — Včeraj je bilo pri svetlem cesarju diplomatično in vojaško posvetovanje. Razgovor je bojda bil samo o organizaciji naše armade. — Bivšemu predsedniku poslanske zbornice, baronu Chlumeckemu, so svetli cesar s posebnim pismom podelili briljante k velikemu križu Leopoldovega reda, oba podpredsednika pa odlikovali s komandernim križem istega reda.

Česko. »Narodni Listy« že priznavajo, da bode več socijaldemokratov izvoljenih v V. kuriji. — Vodja češko-katoliške stranke je postal Vojteh grof Schönborn. — V deželnem zboru se je predlog o dvojezičnih javnih napisih izročil dotičnemu odseku.

Štajarsko. Na gornjem Štajarskem je zmaga krščanskega kandidata v V. kuriji gotova; dasi so si na mnogih krajih rudečkarji in liberalci najboljši prijatelji. — Bivši poslanec Karol Morre, hud nasprotnik Kalteneggerja, je umrl.

Koroško. Nemški liberalci in nacijonalci pri sedanjih volitvah strahovito agitirajo in pritiskajo. Denarja daje na razpolago neki liberalni milijonar. Bratje Slovenci so več ali manj že zgubili upanje do zmage, ker celó v velikovskem okraju se jim huda godi.

Kranjsko. Poljedelsko ministerstvo je nakazalo kmetijski družbi 7050 gld. podpore v kmetijske namene. — V Kamniku so pri obč. volitvah zmagali katoliški Slovenci v 3. in 2. razredu. — Deželni zbor izdela novo deželno volilno pravico, vsled katere bodo tudi na kmetih volitve direktne.

Primorsko. Zasedanje goriškega deželnega zbora je zaključeno, ker Lahoni brez Slovencev ne morejo sklepati. — Upravno sodišče je zavrnilo pritožbo goriških Slovencev v zadevi slov. ljudske šole. — V Trstu so pri obč. volitvah povsod zamagali progresovci; pomagali so jim celó uradniki. Slov. okoličani pa volijo prih. nedeljo.

Ogersko. V državnem zboru je predlagal Fr. Košut, naj se prih. leto slovesno obhaja 50letnica ogerskega punta leta 1848. No, večina je vendar ta predlog zavrgla. — Med poljedelskimi delavci vlada velika nevolja in bati se je izgrediv.

Galisko. V tej deželi se sedanje volitve delajo po madjarskem receptu; kajti v Přemyslu je policija prijela in deželnemu sodišču izročila dež. poslanca Novakovskega radi agitacije. — Deželni zbor je sklenil, da se nekdanji grad poljskih kraljev, Vavel v Krakovi, popravi in svetlemu cesarju izroči o njihovi 50letnici.

Vnanje države.

Ri m. Meseca maja bodo o priliki kanonizacije treh novih svetnikov velike slavnosti. Na te slavnosti bodo

bržčas povabljeni vsi kardinali in škofje, bivajoči izven Rima.

Francosko. Senat ali gosposka zbornica je vsprejela načrt postave, vsled katere se osnuje pri vsakem polku novi četrti bataljon. S tem se zdatno pomnoži francoska armada; prebivalci pa bodo plačevali, da bodo »belo gledali.«

Nemško. Cesar Viljem najbolj nasprotuje Grški; prvi je zahteval, naj se grški vojaki umaknejo s Krete. Zakaj pa? Nemškim bogatinom je Grška sila veliko dolžna; če se pa zaplete v veliko vojsko, mora napraviti krido, in dolžniki se naj obrišejo.

Rusko. Vedno bolj se razširja novica, da je mladi car nevarno bolan. — Rusija ima na južni meji pripravljenih 70 tisoč vojakov, če bode treba udariti v gnilo Turčijo.

Srbsko. Kralj Aleksander je poklical rezerviste pod orožje. Če izbruhne v Macedoniji ustaja, je bodeta podpirali Srbija in Bolgarija, ki sta popolnoma jedini.

Turško. Na Kreti je bila pri trdnjavi Vukolice prva večja bitka med grško vojsko in Turki. Grki so naskočili trdnjavo in jo zavzeli. Grkov je bilo ubitih 12, Turkov ubitih nad 100, ujetih pa 250. — Oni dan pa so nemške, angleške in ruske vojne ladije četrte ure streljale na Grke pred Kanejo; padlo je samo 15 grških vojakov.

Grško. Iz Aten se včeraj brzojavlja: Vse velesile so se načeloma izrekle za predlog angleške vlade, naj se Kreta loči od Turčije in naj se ji da popolna samouprava. Zaradi posameznosti pa se vršijo poganjanja, katera vodi Rusija. — Grško ljudstvo je sila razburjeno zoper velesile, posebno zoper Nemčijo.

Špansko. V baškirskih pokrajinah in v Navarri so začeli delati Karlisti nemir. Nabirajo vojaške begune, oborožujejo jih in je vežbajo celo pred očmi oblasti. Bržčas še pride do očitnega punta.

Za poduk in kratek čas.

Otok Kreta.

(Sestavil o. H. Š—n.)

Kakor nam časniki poročajo, nastal je na Kreti velik upor, kateri bode morda svetovno prašanje rešil. Turki požigajo in moré kristijane, da kri v potokih teče, posebno pa v glavnem mestu Kaneji, kjer največ mohamedancev prebiva.

Stara Kreta, sedaj Kandija imenovana, je srednje velikosti otok v Sredozemnem morju. Dolg je 255 km, širok 12—56 km, njegova površina pa iznaša 8610 km² ter ima okoli 275.253 prebivalcev, med temi 234.313 kristijanov, 37.040 mohamedancev in 3200 judov. Po narodnosti so vsi, kakor kristijani tako tudi mohamedani, Grki. Po veroizpovedanju so kristijani pravoslavni, imajoči 15 škofov, od katerih skoro vsak pastiruje čez 20.000 dušam. Občno je poznano, da je Kreta v vsakem oziru zelo rodovitna, pa tudi tukaj velja pregovor: Kamor Turek stopi, tam trava ne rase. Poglavitno mesto je Kaneja (10.000 prebivalcev) s slabim pristaniščem. Tukaj je sedež turškega paše, grškega nadškofa ter ima v svoji sredi 14 mošej ali turških cerkev, več grških cerkev in staro, še benečansko trdnjavo zidovje.

V prazgodovinski dobi je bila Kreta sedež kulture. Okoli leta 2000. pred Kr. so se naselili tje Grki dorskega narečja, toda niso dospeli do nobene politične veljave, ker se mesta niso hotela zjediniti. Krečani so služili kot najemniki. Splošno bili so že pred Kr. na slabem glasu, bili so namreč zelo lenobi, tatvini, laži, pijančevanju,

razuzdanosti in prepiru udani. O tem pričata med drugimi Polibij in Cicero. S kretizmom hočemo splošno omeniti laž po pregovoru: Krečan reče, vsi Krečani so lažnivci itd.

Tudi to priča o njih svetovni apostol Pavel, piše Titu (1, 12, 13.): »Reče že nekdo njih, njihov prerok (Epiremidis, živeči 600 let pred Kr.): Krečani so bili od nekdaj lažnivci, hudobne živali, leni trebuhi. To spričevalo je resnično. Zategadelj jih pokaraj, da bodo zdravi v veri.«

Uzrok te pohotnosti je bila nekoliko rodovitnost vina in žita nekda tako bogatega otoka, nekoliko pa tudi to, ker so se Krečani ponašali, da je njihov otok rodni kraj in domovina nekaterih bogov, katerih spomin so slavili z gostijami in velikimi slovesnostimi.

Leta 67. pred Kr. so si Kreto Rimljani osvojili pod vodstvom Martela Krečana, premagavšega morske razbojnike; v 5. stoletju postala je bizantinsko posestvo, iz katere oblasti so si jo prilastili leta 823 po Kr. Arabci. Za grško cesarstvo jo pridobi spet vojskovodja Fokas leta 961. po Kr.; o času prisvojitve Carigrada po križarjih (1204) posedli so jo Genuažani, pozneje Benečani, kateri so jo obdržali do 1645; konečno so jo definitivno posedli Turki leta 1668.

Na Kreti je v kljub slabi letini 1863—1865 vrelo, ker se ni izpregledal težek davek ter so se uprli, katere upornike so le težko Turki s pomočjo egipčanskih vojakov ukrotili. Evropa jim je sicer pomagala, pošiljajoč jim denarjev in prostovoljcev, od velevlasti pa je svetovala Anglija, naj se otok priklopi Grški.

Ker je pa sultan izpregledal davek, potihnil je upor, in velevlasti s tem zadovoljne, prigovarjale so Grški, naj opusti vsako zvezo. Leta 1878. so se začeli spet puntati in zato jim je sultan dovolil, pokrajinski zbor, samostojnost financ, omejitev službovanja orožnikov; Grk bil je imenovan generalnim guvernerjem.

Kako malo je to pomagalo, ker je bilo vse na pirju zapisano in se nikdar ni uresničilo, svedoči nam sedanji upor zoper turško oblast, katera nam je že itak dobro znana. Zato se je prelilo toliko krvi za vero in prosveto naroda.

Smešnica. Neki mož z imenom Cence je imel sila počasno ženo. Vedno jo je moral opominjati: »Kar danes lahko storiš, na jutri ne odlašaj!« Malo dni pred sv. Vincencijem pa jima prinese botra kolin, klobas in mesa. Mož se botri lepo zahvali, svoji ženi pa reče: »To bo deva imela za moj god!« — Na sv. Vincencija gre mož k sv. maši. Vesel hiti potem domov. Ženi že na pragu reče: »Zdaj pa le hitro napravi, kar imaš!« Žena ga hitro vpraša: »Misliš tisto od botre? Pa mi vedno praviš: Kar danes lahko storiš, na jutri ne odlagaj; jas sem že vse sama pojedla, ker sem se bala, da bi te razžalila, ker je danes tvoj god.«

Razne stvari.

Domače. (Mašnikovo posvečenje.) Mil. knezoškof so čast. Alberika Hribernika, trapista iz Rajhenburga, v ponedeljek v svoji kapeli posvetili v dijakona, včeraj zjutraj pa v stolni cerkvi v mašnika. Čast. novomašnik P. Alberik Hribernik je brat č. g. spirituala Jakoba Hribernika.

(Telegram od Nove cerkve v Celju.) Vse slovenske volilne može iz pate kurije Celje-ptujske vabi na občni shod v četrtek, dne 4. sušca ob jedenajsti uri dopoldne v »Narodnem domu« v Celju, da se vsi združimo za samo jednega kandidata v tej novi skupini;